

1.

19. yüzyılda Avrupa'da gerçekleşen Sanayi İnkılabı, üretim teknolojilerinde büyük bir devrim yaratmıştır. Fabrikalarda seri ve ucuz üretime geçen Avrupalı devletler, bu ürünleri düşük gümrük vergileri sayesinde Osmanlı pazarlarına kolayca sokmuşlardır. Osmanlı Devleti'nde ise üretim hâlâ geleneksel el tezgahlarına dayandığı için yerli esnaf, Avrupa'dan gelen ucuz mallarla rekabet edememiş ve atölyeler birer birer kapanmıştır. Bu durum işsizliğin artmasına ve ekonominin dışa bağımlı hale gelmesine neden olmuştur. Ekonomik açığı kapatmak isteyen Osmanlı yönetimi dış borç almış, ancak bu borçları ödeyemeyince 1881 yılında Avrupalı devletlerin alacaklarını tahsil etmek için kurduğu Duyun-u Umumiye (Genel Borçlar İdaresi) ile devletin temel gelirlerine el konulmuştur.

Bu metinden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Avrupa'daki teknolojik gelişmelere ayak uydurmakta yetersiz kaldığı.
- B) Yerli üretimin dış rekabet karşısında çöktüğü ve toplumsal sorunlara yol açtığı.
- C) Alınan dış borçların sanayileşme hamleleri için verimli kullanıldığı.
- D) Duyun-u Umumiye'nin kurulmasıyla ekonomik egemenliğinin ağır darbe aldığı.

2.

Mustafa Kemal'in fikir dünyasının oluşmasında eğitim gördüğü ve görev yaptığı şehirlerin etkisi büyüktür. Manastır Askerî İdadisi'nde okurken Balkanlardaki milliyetçilik isyanlarını yakından gözlemlemiş, vatan ve hürriyet kavramları üzerine düşünmeye başlamıştır. Daha sonra kurmay bir subay olarak atandığı Sofya'da ise Askerî Ataşe Militerlik görevi yapmış, burada Avrupa diplomasisini yakından tanıma fırsatı bulmuştur. Ayrıca Bulgar Parlamentosu'ndaki oturumlara katılarak demokratik yönetim biçimlerini, milli egemenlik ve parlamento işleyişini yerinde incelemiştir.

Buna göre Mustafa Kemal'in Sofya'daki faaliyetlerinin ona aşağıdaki özelliklerden hangisini kazandırdığı söylenebilir?

- A) Savaş stratejilerini sadece cephe üzerinde kurgulama yeteneği.
- B) Milliyetçilik fikrini ilk kez bir fikir akımı olarak benimsemesi.
- C) Batı dünyasını ve demokratik yönetim sistemlerini yakından tanıma imkânı.
- D) Osmanlı Devleti'nin parçalanma sürecini ilk kez burada fark etmesi.

3.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'nin kazandığı en büyük zaferlerden biri Çanakkale Zaferi'dir. İtilaf Devletleri, İstanbul'u ele geçirerek Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak ve müttefikleri Rusya'ya yardım götürmek amacıyla bu cepheyi açmışlardır. Ancak Mustafa Kemal'in Conkbayırı ve Anafartalar'daki stratejik hamleleri ve Türk askerinin direnişi bu planı bozmuştur. Bu zafer savaşın süresini uzatmış, Rusya'da Bolşevik İhtilali'nin çıkmasına zemin hazırlamış ve Türk milletinin bağımsızlık azmini güçlendirmiştir.

Çanakkale Cephesi'ndeki bu gelişmelerle ilgili;

- I. Mustafa Kemal'in askeri dehasının ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmasını sağlamıştır.
- II. Savaşın gidişatını etkileyerek müttefik bloklar arasındaki yardımlaşmayı engellemiştir.
- III. Osmanlı Devleti'nin savaşta kazandığı kesin ve mutlak başarıyla savaşın sonlanmasına neden olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

İtilaf Devletleri, 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesine şu hükmü koymuşlardır: "İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa Osmanlı topraklarının herhangi bir stratejik noktasını işgal edebilecektir.". Bu madde, antlaşmanın en tehlikeli maddesi olarak kabul edilmektedir. Çünkü "güvenlik" kavramının ucu açık bırakılmış ve neyin tehdit oluşturacağına yalnızca İtilaf Devletleri karar verecek şekilde düzenlenmiştir.

Buna göre Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesiyle ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Anadolu'nun işgaline hukuki bir kılıf hazırlanmıştır.
- B) Osmanlı ordusunun terhis edilmesi hedeflenmiştir.
- C) Sadece Doğu Anadolu'daki Ermeni faaliyetlerini önlemek amaçlanmıştır.
- D) Osmanlı Devleti'nin ekonomik gelirlerine el koymak için çıkarılmıştır.

5.

Milli Mücadele döneminde Erzurum Kongresi'nde alınan "**Manda ve himaye kabul olunamaz**" kararı , Sivas Kongresi'nde çok daha kesin bir dille tekrarlanmıştır. Bu kararlar birlikte, başka bir devletin koruması altına girme fikri tamamen reddedilmiştir. Ayrıca Sivas Kongresi'nde tüm bölgesel direniş cemiyetleri "**Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti**" adı altında birleştirilerek mücadelenin tek merkezden yönetilmesi sağlanmıştır.

Sivas Kongresi'nde alınan bu kararların temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul Hükümeti ile ilişkileri tamamen koparmak.
- B) Tam bağımsızlık hedefine ulaşmak ve milli birliği sağlamak.
- C) Bölgesel kurtuluş yollarını güçlendirmek.
- D) Halifelik makamının otoritesini korumak.

6.

1911 yılında İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması üzerine Osmanlı Devleti bölgeye resmi bir ordu gönderememiştir. Mustafa Kemal ve arkadaşları kılık değiştirerek gizlice Trablusgarp'a gitmiş ve buradaki yerli halkı İtalyanlara karşı örgütlemişlerdir. Tobruk ve Derne'de İtalyan ilerleyişini durduran bu gönüllü subaylar, düzenli bir ordu olmaksızın halkın vatanseverlik duygularını harekete geçirerek büyük bir direniş sergilemişlerdir.

Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki bu faaliyetleri, onun aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangilerini *en belirgin* şekilde ortaya koymaktadır?

- A) İnkılapçılık ve Batıcılık.
- B) Liderlik, Teşkilatçılık ve Vatanseverlik.
- C) Mantıklılık ve Barışçılık.
- D) Kişisel menfaatlerini devlet çıkarlarının üstünde tutması.

7.

10 Ağustos 1920'de imzalanan **Sevr Antlaşması'na** göre Osmanlı maliyesi İtilaf Devletleri tarafından oluşturulacak bir komisyon tarafından denetlenecek, kapitülasyonlar tüm devletlerin yararlanabileceği şekilde genişletilecek ve Osmanlı ordusunun ağır silahları olmayacaktır. Bu antlaşma, Türk milletinin yaşam hakkını elinden alan ve Anadolu'yu sömürge durumuna düşüren bir "**idam fermanı**" niteliğindedir.

Buna göre Sevr Antlaşması ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığının tamamen yok edildiğine.
- B) Türk milletinin savunma gücünün ortadan kaldırılmak istendiğine.
- C) Antlaşmanın Türk halkı tarafından sevinçle karşılandığına.
- D) Osmanlı Devleti'nin egemenlik haklarının fiilen sona erdirildiğine.

Adem GÜNGÖR-Sosyal Bilgiler Öğretmeni

8.

Amasya Genelgesi'nde yer alan "**Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir**" ve "**Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır**" maddeleri Milli Mücadele'nin seyri açısından hayati öneme sahiptir. Bu maddelerle hem kurtuluşun yöntemi belirlenmiş hem de üstü kapalı olarak milli egemenliğe vurgu yapılmıştır.

Amasya Genelgesi'nin bu maddeleriyle ilgili;

- I. Milli Mücadele'nin gerekçesi, amacı ve yöntemi ortaya konmuştur.
- II. İstanbul Hükümeti'nin görevini yerine getirmediği dolaylı olarak ifade edilmiştir.
- III. Manda ve himaye fikri ilk kez bu belgede resmen reddedilmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

9.

28 Ocak 1920'de Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde kabul edilen Misak-ı Milli kararları, Türk vatanının sınırlarını "Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada işgal edilmemiş olan bölgeler bir bütündür, parçalanamaz" şeklinde tanımlamıştır. Ayrıca kapitülasyonların kabul edilemeyeceği ve azınlıklara egemenliğimizi zedeleyecek ayrıcalıklar verilemeyeceği vurgulanmıştır.

Buna göre Misak-ı Milli kararları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Milli sınırların belirlenmesinde Mondros öncesi durumun esas alındığı.
- B) Tam bağımsızlık ilkesinden ödün verilmeyeceğinin ilan edildiği.
- C) Avrupalı devletlerin ekonomik baskılarının kabul edildiği.
- D) Milli Mücadele'nin temel hedeflerinin bir yemin metni haline getirildiği.

10.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra halkın kendi bölgesini korumak amacıyla kurduğu Kuvâ-yı Milliye birlikleri; düzenli bir ordu niteliği taşımayan, halktan destek alan silahlı direniş güçleridir. Bu birlikler, İstanbul Hükümeti'nin işgallere sessiz kalması ve ordunun terhis edilmesi üzerine vatan savunmasını üstlenmişlerdir.

Kuvâ-yı Milliye birliklerinin ortaya çıkışında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Anadolu topraklarının işgale açık hale gelmesi.
- B) İstanbul Hükümeti'nin işgallere karşı pasif ve sessiz tutumu.
- C) İtilaf Devletleri'nin Osmanlı ordusunu dağıtarak halkı savunmasız bırakması.
- D) İtilaf Devletleri'nin Türk halkının bağımsızlığını tanımaya karar vermesi.

CEVAP ANAHTARI

Soru No	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cevap	C	C	B	A	B	B	C	B	C	D